

ROSALIA GUILLEUMAS I BROSÀ
(1924-2007)

Rosalia Guilleumas va morir a Barcelona el 29 d'agost de 2007. El 1983 havia estat sobtadament i greument afectada per un accident vascular cerebral¹ que l'apartà de les activitats professionals i intel·lectuals desenvolupades fins aleshores com a filòloga i bibliòloga i com a gestora de diferents institucions bibliotecàries, singularment, en aquella data, com a directora de la Biblioteca de Catalunya (d'ara endavant, BdC).

2. Una bibliografia completa de Gustav Ineichen se halla en sus estudios escogidos 1973-1998 *Typologie und Sprachvergleich im Romanischen*, Heidelberg, 1999, p. 196-209 (hasta 1998) y el homenaje para su 75 aniversario *Sprachkontakte in der Romania* (herausgegeben von Volker Noll und Sylvia Thiele), Tübingen 2004, p. 3-5.

1. Veg. Joana ESCOBEDO. «Rosalia Guilleumas, entre Lull, Verdaguer i la gestió bibliotecària». *Llengua & Literatura*, 19 (2008), 579-581.

Estudis Romànics [Institut d'Estudis Catalans], Vol. 32 (2010), p. 619-675

Rosalia Guilleumas s'havia llicenciat el 1950 en filologia romànica a la Universitat de Barcelona i havia assistit, en 1946-47,² al curs de literatura catalana dels Estudis Universitaris Catalans, restablerts quasi clandestinament el 1942, de què s'encarregava cada any el doctor Jordi Rubió i Balaguer. Ell l'orientà des de les primeres recerques, especialment en les de tema lulllià. El 1954, justament en un dels seus primers treballs d'envergadura publicats, l'anomenava «el meu mestre». Es casaren uns anys després, el 1959, i tingueren tres fills.

Bona part de les publicacions de Guilleumas responen a la possessió d'una bona base de coneixements filològics i dels factors que intervenen en el llibre com a objecte de transmissió manuscrita o impresa, i com a element d'influència en la literatura posterior: *Ramon Llull en l'obra de Jacint Verdaguer*,³ en què, al costat de l'estímul constant de Jordi Rubió i Balaguer, l'autora degué comptar amb el suport dels profunds coneixements de Josep M. Casacuberta com a editor i com a verdaguerista, és una notable aproximació a la capacitat de Verdaguer de convertir en creació pròpia, original, personal i atractiva la lectura d'un clàssic que el fascinava per la potència creativa d'imatges i símbols representatius de la millor literatura mística; la qual cosa vol dir també que el llibre fa una contribució significativa al punt d'inflexió que es produïa amb la reorientació, més o menys vacil·lant encara, del verdaguerisme cap a l'estudi de la seva obra literària, més enllà de la simple atenció a la biografia.

Rosalia Guilleumas treballà ben segur també colze a colze amb Casacuberta en la revisió de la darrera part de l'edició crítica (volum III de l'edició) del *Blanquerna* de la col·lecció «Els Nostres Clàssics»,⁴ concretament la dels capítols XCIX-C (*Libre de Amich e Amat*), CI-CXIV (*Art de contemplació*) i CXV (*De la fin del libre*), i en l'elaboració, per al volum IV, de l'aparat crític de variants i correccions (p. 83-101), de la bibliografia (manuscripts, edicions i versions de *Blanquerna*, del *Libre d'Amic i Amat* i *Art de contemplació*, estudis sobre aquestes obres de Llull i fonts utilitzades, p. 103-127), de l'apèndix que inclou l'estudi (p. 129-142) i l'edició (p. 142-152) dels «Versicles apòcrifs del *Libre d'Amic e Amat*» i l'estudi (p. 152-153) i l'edició (p. 153-164) del també apòcrif «*De la Passió de Jesucrist*», de l'*Art de contemplació*, i del glossari (p. 165-174). Respecte als versicles interpolats, hi apunta la hipòtesi «que fossin deguts al medi de Lefèvre d'Étapes a París, al principi del segle XVI», segons la formulació amb què, anys després, la considerarà confirmada.⁵

Dos estudis més del 1954 insisteixen, l'un, en l'àmbit dels estudis verdaguerians i, l'altre, en la dels lullians:

En el treball «Deu anys de publicacions verdaguerianes (1945-1954)»⁶ Guilleumas ressenya estructuradament les publicacions d'uns anys en els quals s'inclouen el del centenari del naixement, el del setanta-cinquè aniversari del premi rebut per *L'Atlàntida* i el del cinquantenari de la mort, ocasió de nombroses publicacions de valor desigual: d'estudis biogràfics, singularment dels darrers anys de la seva vida, edicions de les obres completes, antologies poètiques (entre les quals la reedició de la de Carles Riba de 1922) i de la prosa (la deguda J.V. Foix), edicions crítiques (la de *L'Atlàntida*, deguda a Eduard Junyent i Martí de Riquer), i edicions d'obres diverses, com la de

2. Agraïxo aquesta dada al doctor Albert Balcells.

3. Barcelona: Editorial Barcino, 1953. L'any anterior, aquesta obra havia obtingut el premi «Manuel de Montoliu» establert a Tarragona en homenatge a aquest autor, que signa la «Introducció» (reed. conjunta amb «Deu anys de publicacions verdaguerianes (1945-1954)». Barcelona: Editorial Barcino, 1988).

4. Ramon LLULL. *Libre de Evast e Blanquerna*, III. A cura de Mn. Salvador Galmés. Barcelona: Editorial Barcino, 1954.

5. «Notes sobre la tradició manuscrita i impresa del *Llibre d'Amic e Amat*». *Estudis Romànics*, 10 (1962 [1967]), 81.

6. *Estudis Romànics*, 4 (1953-1954 [1957]), 251-287. Obra tancada el 1954, però publicada el 1957, segons el colofó del volum.

Canigó feta per Joan Sales, a la qual ella dedica llarga atenció per destacar-ne encerts en l'anàlisi literària i en l' anotació i per valorar-ne negativament l'adopció innecessària, i sovint d'aplicació incongruent, d'uns criteris de modernització lèxica, morfològica i sintàctica deturpadors de l'original. Ella mateixa hi ha de fer notar l'evidència que els estudis de l'obra literària de Verdager «són molt menys abundosos que els que tracten de temes biogràfics» i que la major part «tenen caràcter de simple divulgació, plena de llocs comuns i de divagacions intrascendents».

Amb l'«Estudi» de la biblioteca de Joan Bonllavi, que precedeix el «Recull i transcripció de documents» feta per Josep M. Madurell,⁷ es proposava de donar «el primer perfil biogràfic de l'editor del *Blanquerna*», possessor d'una biblioteca important «tant per la quantitat i qualitat dels seus llibres, com pel que pot significar en la història del lul·lisme a València i a Barcelona», i això sota l'estímul immediat de Jordi Rubió i Josep M. Madurell, que l'empenyeren a estudiar un document que no podien incloure als *Documentos para la historia de la imprenta y librería en Barcelona* que estaven enllestint, i el remot del lul·lisme de Bonllavi: com a editor de *Blanquerna*, com a autor de l'«Epístola proemial» a aquest llibre i del prefaci llatí al *Libre de oracions e contemplacions*, i com possessor o usuari de bibliografia lul·liana diversa (acuradament descrita i analitzada al costat de la relativa a la filosofia i teologia escolàstiques i a la que indica relació amb les escoles escotista i nominalista) i de relativa a l'Humanisme i a les humanitats, i als indicis del coneixement del preformisme de l'entorn de Lefèvre d'Étaples.

En un estudi posterior,⁸ Rosalia Guilleumas apuntaria que Joan Bonllavi col·locà el *Llibre d'Amic e Amat* a l'exemplar del *Blanquerna* actualment conservat com a ms. esp. 478 de la Bibliothèque Nationale, a París.⁹ L'objectiu de l'estudi, que formava part del procés d'elaboració de la tesi doctoral que ella s'havia proposat de fer,¹⁰ era contribuir a l'estudi, la depuració i la fixació de la transmissió «d'una de les obres de Llull amb mes tradició tipogràfica, ja des del principi del segle XVI», amb el fi, entre altres possibles guanys, d'aclarir-ne les fonts, la data i la «raó íntima de la seva composició».

La influència guiadora de Jordi Rubió i Balaguer i l'acollida estimulante de Josep M. de Casacuberta es tornen a fer presents al petit volum que ella dedica a *La llengua catalana segons Antoni Rubió i Lluch*,¹¹ publicat a la «Col·lecció Popular Barcino»: una exposició *par lui même*, selectiva i rigorosa, extreta de la lectura atenta de l'obra rubioniana relativa a les «característiques» de la llengua catalana, a la seva «història», interna i, sobretot, externa medieval, i a la inserció protagonista en el procés «reivindicador» de la Renaixença.

Mentrestant, Rosalia Guilleumas havia ingressat en el cos facultatiu d'«Archiveros, Bibliotecarios y Arqueólogos del Estado», al 1956, i, el 1957, era nomenada directora de la Biblioteca Jovellanos de Gijón, fins al 1959, que s'incorporà a la Biblioteca Provincial i Universitària de Barcelona (d'ara endavant, BPUB), com a cap de la Reserva, per esdevenir-ne sotsdirectora en 1966-1970 i directora en 1970-1982.

Són d'aquestes dates alguns dels seus treballs d'índole tècnica i d'altres més pròpiament bibliològics, o a cavall de la filologia i la bibliologia, sovint lligats a les característiques dels fons de les biblioteques i als programes d'actuació i a efemèrides concretes.

7. Publicats sota el títol «La biblioteca de Joan Bonllavi, membre de l'escola lul·lista de València al segle XVI», *Revista Valenciana de Filologia*, IV (1954), respectivament p. 23-51 i 52-73.

8. «Notes...», p. 73-82.

9. «No és, doncs, inversemblant atribuir aquesta minuciosa col·locació als marges del 'Llibre d'amic e amat' de P a Joan Bonllavi, com ja va suggerir R. Guilleumas» (Albert SOLER. «Joan Bonllavi, lul·lista i editor eximius». *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, 31, 1995, p. 130).

10. «Aprofitant llur examen i establiment de variants [dels manuscrits fins avui coneguts del *Llibre d'Amic e Amat*] per a la preparació de la tesi doctoral sobre l'edició crítica del *Llibre d'Amic e Amat*» («Notes...», p. 79-80).

11. Barcelona: Editorial Barcino, 1957.

El seu treball «Sobre les edicions gramaticals erasmianes impreses a Barcelona els segles XVI i XVII»¹² tracta bàsicament de la presència a la BPUB d'edicions en bona part fins aleshores desconegudes dels especialistes de *De octo orationis partium constructione*, «brevíssim memorandum de les regles essencials de la sintaxi llatina», per conèixer millor el «ressò que trobà a la nostra Ciutat l'obra d'Erasme».

«El *Dietari sisè* de Jeroni Pujades a la Biblioteca Universitària de Barcelona»¹³ és escrit per donar notícia: 1) del retrobament del ms. 21-4-3 i la seva identificació amb la part inicial (anys 1626-1627) d'aquest dietari dels fons de la biblioteca i la seva integració en el manuscrit 975, que havia estat identificat i utilitzat per John Elliot;¹⁴ 2) de la relació amb els manuscrits del dietari conservats a l'Acadèmia de Bones Lletres; 3) de la relació de contingut amb el *Manual de Novells Ardits*, i 4) de les principals anotacions de caràcter polític, sobretot a propòsit de les Corts, d'esdeveniments diversos de la vida civil, de bandositats i religiosos, i també de caràcter personal i familiar.

A l'article «Diez años de publicaciones periódicas barcelonesas en la Biblioteca Provincial y Universitaria de Barcelona (1958-1968)»¹⁵ fa un balanç dels primers anys de la recepció de publicacions periòdiques pel dipòsit legal, establert el 1958, a partir de la catalogació, iniciada de fet el 1966, de les publicacions caracteritzades per llur periodicitat fixa, amb continuïtat i de contingut «responsable», tot marcant les relacions amb alguns dels tipus de material menor i caracteritzant i valorant el nou fons per tipologies o matèries (magazins, revistes culturals, d'ensenyament no universitari, de religió i entitats religioses, de sociologia i treball, d'economia financera, de política, d'administració i dret, de comerç, de belles arts, d'esports i d'humor, juvenils i infantils).

L'any 1972, coincidint amb l'Any Internacional del Llibre, Rosalia Guilleumas va poder elaborar un informe positiu de les accions empreses en pro de la preservació dels fons antics de la BPUB, amb el tractament sistemàtic de neteja i desinfecció de 130.000 unitats bibliogràfiques afectades per diversos agents nocius. De fet, era la represa d'un pla que volia ser permanent iniciat el 1934, però interromput el novembre del mateix any amb la destitució del Patronat de la Universitat, reprès després de febrer de 1936 i abandonat com a projecte permanent el 1939.

Publicat també amb motiu de l'Any Internacional del Llibre, *Qué es y qué puede ser la Biblioteca Provincial y Universitaria de Barcelona*¹⁶ cridava l'atenció sobre les mancances de

12. *Homenatge a Jaume Vicens i Vives*, II. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1967, p. 213-230 (extret amb esmenes de l'autora a la BdC).

13. *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, XXXII (1967-1968 [1968]), 27-36.

14. «El còdex D, manuscrit 975 de la Biblioteca universitària, hi ha estat conservat primer en dos fragments, un d'ells desconegut fins que la senyora R. Guilleumas de Rubió pogué integrar-los. La curiosa història del volum fou publicada per la mentada dama, actualment directora de la biblioteca [...]. Abans, J. H. Elliot havia identificat el fragment anònim que exhibia el primitiu número 975, com a obra de Pujades; veia prou bé que era part d'una producció més extensa i en lamentava la fragmentació. Sortosament, treballant en la secció de reserva, la senyora Rubió descobrí el ms. olim 21-4-3, que havia romàs confús entre altres materials. Era el fragment complementari, precisament el que porta el títol de *Dietari sisè*» (Josep M. CASAS HOMS. «Introducció». *Dietari de Jeroni Pujades, I (1601-1605)*. Edició de Josep M. Casas Homs. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana, 1975, p. 13-14). A la «Introducció» a l'edició del «*Dietari sisè*» (vol. IV de la del *Dietari*) l'editor confirma i complementa la informació: «Una part, que constituïa el manuscrit 1-7-14 de la biblioteca de la Universitat, primer era tinguda per anònima, perquè essent la segona part del *Dietari* no portava nom d'autor, però més tard, com ja detallarem a la Introducció del Volum primer, fou complementada per la senyora Rubió, Directora de la Biblioteca, la qual descobrí la primera part. Actualment, aquestes dues parts reunides formen el ms. 975 de la Biblioteca universitària» (Josep M. CASAS HOMS. «Introducció». *Dietari de Jeroni Pujades, IV (1626-1630)*. Edició de Josep M. Casas Homs. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana, 1976, p. 11).

15. *Miscellanea Barcinonensia*, 23 (1969), 147-189.

16. Barcelona: Universidad de Barcelona. Biblioteca Provincial y Universitaria, 1972 (s'hi indica que abans, el 21-X i 3-XI-1972, va ser publicat a *La Vanguardia*).

l'oferta bibliotecària en general de Barcelona i de les limitacions, que no veia irreversibles, que el replegament davant del creixement de les exigències docents i investigadores de la Universitat havia provocat en les disponibilitats d'espais de la BPUB per exercir les funcions de biblioteca pública, fins al punt que, aquelles exigències «han sido los motivos de que su carácter público haya sido poco a poco echado en olvido por los barceloneses, que han acabado por considerarla tan sólo la Biblioteca de la Universidad». I llançava, entre altres propostes, la de la creació d'una Hemeroteca de Catalunya per cessió d'un dels dos exemplars del dipòsit legal de publicacions periòdiques de les altres tres biblioteques provincials receptores a la de Barcelona, perquè «ha sido siempre una aspiración común a investigadores y periodistas y aun al público en general, la existencia en Barcelona de una entidad que tenga la exclusiva misión de coleccionar y hacer asequible la prensa diaria y no diaria de las cuatro provincias catalanas».

El gener de 1973, Rosalia Guilleumas era nomenada directora de la Biblioteca de Catalunya per la Diputació de Barcelona, que havia recuperat la capacitat de nomenament de director, a què havia renunciat com una forma, al costat de la de la imposició del nom de Biblioteca Central, de difuminació de la seva personalitat com a biblioteca nacional.¹⁷

Ho fou en un moment que s'obria una etapa esperançadora de rescats i reorganitzacions, i d'impuls, formalització i consolidació de serveis, de reordenació i reposició de fons (llibres retirats pels decrets de depuració de fons, en 1939-1940!)¹⁸ i de reorientació institucional, i, no pas anecdòticament, de recuperació, el 1973 mateix, del nom originari, com a biblioteca pública, de Biblioteca de Catalunya (de moment i durant uns anys, oficialment, «de Cataluña»). Una biblioteca, tanmateix, «disfuncionada» per la impossibilitat de recupar les seves funcions nacionals originàries, una vegada convertida en una indefinida biblioteca general de recerca, gradualment més oberta a la consulta indiscriminada d'usuaris no qualificats, que exercia funcions de suplència de la biblioteca pública o de les biblioteques públiques grans i ben dotades que Barcelona hauria hagut de tenir.

El seu article «La Biblioteca de Cataluña, ayer y hoy»,¹⁹ destinat a la informació pública i, per tant, mancat de les característiques d'un memoràndum d'ús intern, i condicionat pel lloc de publicació institucional, presenta, l'any primer d'assumir la direcció de la BdC, un programa d'actuació que, partint del coneixement i del respecte de la història, fes «una toma de posición cara al futuro [...] cuando estamos viviendo una revisión total de estructuras y sistemas en todos los ámbitos, aun en los que por tradición parecían más reacios a ellos». La qual cosa havia d'implicar millores de l'edifici i de les instal·lacions i serveis bibliotecaris d'una biblioteca que no era, com havia posat de manifest la restitució del nom originari, de la «provincia» de Barcelona, sinó de la «región catalana». La recuperació d'alguns dels espais cedits, tant a la Casa de Convalescència (en aquell moment s'obviava un possible futur de l'edifici siscentista per a l'Institut d'Estudis Catalans, que no havia pogut arribar a utilitzar mai de forma efectiva) com a les naus gòtiques i edificis annexos, hi era plantejat com una necessitat i un acte de respecte a la legalitat d'acord amb els termes de la cessió de l'edifici feta per l'Ajuntament el 1931, que havia de permetre la millor instal·lació dels fons de la reserva i l'ampliació de la prestatgeria del dipòsit dels fons generals.

Es trencava una llarga etapa de majors insuficiències i sovint de prepotència de la Diputació, que s'havia complagut a exercir, i més o menys atenuadament continuaria exercint, una autoritat omnímoda que, més enllà del que la història de la institució li atorgava, disposicions legals específiques del franquisme li havia atribuït el 1939,²⁰ i a la qual s'aferrava per fer cedir, a vegades per

17. Veg. Reis FONTANALS i Marga LOSANTOS. *Biblioteca de Catalunya. 100 anys. 1907-2007*. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2007, p. 213-216.

18. Veg. *ibid.*, p. 207-212.

19. *San Jorge*, 90-91 (1973), 19-28.

20. Veg. Reis FONTANALS i Marga LOSANTOS. *Biblioteca de Catalunya*, p. 206 i 213.

procediments autoritaris i coactius sobre els gestors de la BdC, fons bibliogràfics o espais de l'àmbit de la BdC a entitats alienes com el Museu Marítim, l'Acadèmia de Farmàcia, el Conservatori de les Arts del Llibre o, en el cas més pintoresc i abusiu, al Capítol de l'Orde dels Cavallers del Sant Sepulcre, del qual era membre el president mateix de la Diputació que en forçà la cessió, cosa que va provocar una indignada i justa protesta del primer director de la BdC, destituït el 1939, Jordi Rubió i Balaguer.²¹

La batalla dels espais, però, no ha de fer oblidar altres aspectes de la gestió de la direcció de Guilleumas: la participació en la creació, el 1980, del Patronat de la Biblioteca de Catalunya, sota la presidència del president de la Generalitat (que no fou tanmateix efectiu fins a la constitució, l'any 1987, del Consorci de la Biblioteca de Catalunya, anys després que la BdC tornés a ser legalment, a partir de 1981, la «biblioteca nacional de Catalunya»);²² la incorporació de la mecanització de petició de documents i un precoç, i potser per això no realitzat, projecte d'automatització de la informació bibliogràfica per circuit tancat, del 1976; la incorporació del dipòsit legal, a partir de 1976 i limitada durant uns anys als llibres, a través de la Generalitat de Catalunya, i l'adquisició, per compra o donació, de fons d'un gran valor patrimonial, entre els quals la biblioteca de la família Torres Amat, col·leccions bibliogràfiques de Frederic Marès per a la constitució d'un Museu del Llibre i originals de Jacint Verdaguer, en coincidència amb el setanta-cinquè aniversari de la seva mort i el centenari de *L'Atlàntida*: Rosalia Guilleumas mateix va descriure la «Troballa de les tres últimes obres de mossèn Cinto Verdaguer»,²³ i no era només pel càrrec, vistos els estudis verdaguerians anteriors, que s'enfrontava, ara amb intenció més aviat divulgativa, amb les obres inèdites de Jacint Verdaguer entrades de nou a la BdC, desconegudes fins aleshores, i amb altres originals com uns quaderns de notes lingüístiques i folklòriques i una relació de les obres en què Verdaguer treballava els últims anys de la seva vida.²⁴

Fins l'any 1982, que s'establiren lleis d'incompatibilitat, la direcció de la BdC anava lligada a la de la Central de Biblioteques Populares i a la de l'Escola de Bibliotecàries, igualment dependents de la Diputació de Barcelona, i en aquestes funcions Rosalia Guilleumas es trobà també amb la necessitat de procurar el trencament d'algunes rutines, la incorporació de formació nova i específica en les tecnologies de la informació i la capacitat de resposta de les biblioteques públiques davant de l'increment i les múltiples formes de demanda social de lectura i informació.

A l'Escola de Bibliotecàries, que es converteix aleshores en Escola de Bibliologia, oberta també a l'alumnat masculí, s'iniciava una etapa transcendent de reorientació cap als estudis superiors, amb establiment de nous plans d'estudis que havien de facilitar la incorporació a la Universitat –de primer, el 1982, amb rang d'Escola Universitària–, per a la formació de més professionals capaços de respondre a les necessitats que aquells anys ja s'endevinaven complexes, renovadores i socialment exigents.

«Nueva orientación de la Escuela de Bibliotecarias»²⁵ i alguns altres escrits van lligats a aquests fronts professionals en què, amb el seu caràcter decidit i tenaç, Rosalia Guilleumas va

21. Veg. Jordi RUBIÓ I BALAGUER. «¿Preparant el cinquantenari de la Biblioteca de Catalunya?». *Serra d'Or*, 2-3 (1964), 85-86. Veg. també, a propòsit de la cessió d'altres espais, una carta de Rubió a Pere Bohigas del 17 d'agost de 1957 (Reis FONTANALS i Marga LOSANTOS. *Biblioteca de Catalunya*, p. 286). L'any 1978, essent-ne directora la seva muller, Jordi Rubió fou nomenat director honorari de la BdC pel president Josep Tarradellas, com a acte de desgreuge cívic, polític i cultural.

22. Reis FONTANALS i Marga LOSANTOS. *Biblioteca de Catalunya*, p. 298-300.

23. *San Jorge*, 100 (1977), 4-17.

24. Veg. Jacint VERDAGUER. *Brins d'espígol*. Primera edició preparada per Amadeu-J. Soberanas. Tarragona: Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, 1981, (1995-1996 [1999]), i Ramon PINYOL I TORRENTS. «Entorn de les obres inacabades de Verdaguer: *Jesús Amor* i *Cor de Jesús*». *Anuari Verdaguer*, 9 (1995-1996), 135-156.

25. *Biblioteconomía*, 77-78 (1973-1974), 3-11.

estar atenta a donar resposta a les noves necessitats de la professió bibliotecària i dels serveis públics de lectura.

La seva darrera publicació de què tinc notícia és la «Cronologia essencial de Jordi Rubió i Balaguer»,²⁶ que havia mort el 1982, i al qual la BdC volia dedicar una exposició d'homenatge, amb materials propis i de l'arxiu familiar dels Rubió, que malauradament no es va produir. Anys després, cap a mitjans noranta, a iniciativa d'ella mateixa i sota la seva presidència, els germans Rubió i Lois vivents i els Rubió i Guilleumas redactaven les bases legals d'un Patronat –no sé si vigent, o de present o futur incert–, en el qual la BdC havia de tenir representació, que es creava per tal de vetllar per facilitar i regir l'ordenació, la conservació i la difusió dels rics i insubstituïbles arxiu i biblioteca aplegats des dels temps de Joaquim Rubió i Ors, Antoni Rubió i Lluch i, dels nostres dies, Jordi Rubió i Balaguer.

Manuel JORBA
Institut d'Estudis Catalans
Universitat Autònoma de Barcelona